

26.11.2024

Vammaisneuvoston vastaus lausuntopyyntöön alueellisista sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelmista

Vammaisneuvosto on huolissaan siitä, että järjestämissuunnitelmien valmistelussa ei ole mukana vammaisvaikutusten arviointia ja yhteisvertaisuusarviointia. Ennen täytäntöön panoa tulisi selvittää, miten toimenpiteet vaikuttavat ihmisiin, jotka eivät pysty itse puolustautumaan.

Järjestämissuunnitelmissa tulisi ottaa huomioon syrjäseuduilla asuvat vammaiset henkilöt. Vammaisneuvosto on huolissaan haja-asualueiden palveluiden muodostamista palveluiden katveista, joissa palveluiden tarvitsijat jäävät paitsioon ja jopa ilman akuutin tarpeen palveluita. Palvelujen erilainen saatavuus vaikuttaa yhdenvertaisuuteen.

Tämän vuoksi vammaisneuvosto esittää, että yhdenvertaisuuden vuoksi lääkäripalveluita tulisi tarjota myös soteasemilla ainakin muutamina päivinä viikossa.

Lisäksi vammaisneuvosto haluaa tuoda esiin seuraavat alueelliset seikat:

- Nurmese-Juuka suunnitelmaan lisätään yön yli hoito Nurmeseksen sote-keskuksessa.
- Nurmeseksen sote-keskuksessa jatketaan ilta- ja viikonloppuvastaanottoja joko ostopalveluina lääkärin osalta tai vähintään hoitaja-etälääkärivastaanottona.
- Tällaisenaan Kontiolahden alueella esimerkiksi Enon pitäjistä jää puuttumaan lähilääkäripalvelut. Niitä tulisi täydentää vähintään liikkuvilla, esimerkiksi kaksi kertaa viikossa tapahtuvilla palveluilla.
- Lisäksi Lehmon hammashoitolan palveluiden pysyvyys tulee turvata, koska yli 5 500 asukkaan kasvava taajama tarvitsee palveluita jatkossakin. Myös jalkautuvien/ liikkuvien lääkäripalveluiden tarve on ilmeisen tarpeellinen esimerkiksi kahdesta-kolmeen päivään viikossa.
- Rääkkylän sote-asemalla järjestettävä lääkärin vastaanotto vähintään kolmena päivänä viikossa, lisäksi hammashoito järjestettävä liikkuvana - esteettömänä - ajanvarauksella.
- Viinijärven näyttöenottopistettä ei saa lopettaa, koska lähin näyttöenottopiste on sitten Liperissä, eikä se ole kaikille saavutettava paikka huonojen joukkoliikenneyhteyksien takia. Mikäli asiakkaalla ei ole omaa autoa, on ainoa vaihtoehto kelakyydillä kulkeminen. Tällöin yhden näyttöenoton matkakustannuksiksi tulee 50 euroa. Tämä on iso rahasumma vanhuksille ja vähävaraisille ihmisille.

Vammaisneuvosto haluaisi tietää, miten lopetettavat näyttöenottopisteet korvataan. Jo nykyisellään näyttöenottoajan varaaminen on hankalaa, koska aikoja ei ole saatavilla nopeasti. Jos näyttöenottopisteitä karsitaan entisestään, hoidon suunnittelu pitkittyy ja terveydenhoito vaarantuu.

Yleisesti ottaen vammaisneuvosto esittää huolensa siitä, että järjestämissuunnitelmien vaikutukset osuvat heikoimpaan osaan väestöstä. Erittäisesti järjestämissuunnitelmat vaikuttavat heikentävästi vammaisiin ja sairaisiin, joiden on jo nyt vaikea päästä hoitoon.

Vammaisneuvosto
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote